

**До Министъра по околна среда и води
Министъра на регионалното развитие и
благоустройство**

СТАНОВИЩЕ

Изх. No 1460/27.03.2020

От:

Сдружение за дива природа БАЛКАНИ, Адрес на регистрация: бул. Драган Цанков No 8, 1164 София. Булстат 831467860;

Адрес за кореспонденция: бул. Драган Цанков No 8, 1164 София (сградата на Биологическият факултет), п.к. на СДП БАЛКАНИ

www.balkani.org,

представявано от **Андрей Ковачев – Член на
Управителния съвет (УС);**

Относно: доклад по ОС и доклад по ЕО на ИОУП на община Царево

**УВАЖАЕМА ГОСПОЖО АВРАМОВА!
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ДИМИТРОВ!**

Запознахме се доклад по ОС и ЕО на ИОУП на община Царево. В доклада установихме неверни данни, изводи, както и непълноти. Налице са и неоценени в докладите съществени въздействия на предвижданията на ИОУП на община Царево, чието прилагане би довело до нарушаване на нормативната уредба по околна среда и опазване на човешкото здраве. Тези пороци са от съществен характер и биха довели до незаконосъобразност на становището по Екологична оценка на МОСВ.

Тези пороци могат да бъдат санирани чрез:

- Връщане на доклад по ОС и ЕО (ДОС и ДЕО) на ИОУП на община Царево за доработване, съвместно с ясни указания за преработване на самия ИОУП на община Царево.

Сдружение за дива природа - БАЛКАНИ

Регистрирано с дело 5150/1992 в СГС.

Адрес на седалището: бул. Драган Цанков No 8, 1164 София

Ел. поща: office@balkani.org

Дан. No 1227043209, Булстат 831467860

- Алтернативно в случай, че МОСВ прецени, че предоставената в нашите становища информация е достатъчна одобряване на становище по Екологична оценка с включени в него задължителни условия за преработване на ИОУП на община Царево, които ще бъдат посочени по-долу.

Считаме, че първата възможност съответства в по голяма степен на действащото законодателство, доколкото предоставянето на качествен доклад по ЕО е задължение на възложителя.

1. Несъответствия с изискванията на Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 година за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (наричана по-долу за краткост „директивата за местообитанията” или „Дир. 92/43”).

В тази част основно ще разгледаме липсата на приоритети и цели на защитени зони Странджа BG0001007, Босна BG0000208, Караагач BG0000143 с цел опазване или възстановяване в благоприятно консервационно състояние на естествените местообитания и видовете от НАТУРА 2000 в защитените зони. От тук следва и липсата на оценка на влиянието върху тези приоритети и цели в доклада по ОС на ИОУП на община Царево (нарушение на чл. 6.3 и чл. 4.4, във връзка с пар. 10, 12, 14, 17 от преамбюла, чл. 1 д) и и), 2.2, 3,1, 6.2, 6.4 на Дир. 92/43). Ще се концертираме върху 2 проблема: липсата на оценка на влиянието върху и на опазване на крайбрежните местообитания и върху липсата на оценка на влиянието върху и на опазване на преобладаващо тревните местообитания и местообитания на видове.

1.1. Правни мотиви относно формулирането и приоритизирането на природозащитните цели на защитените зони.

Съгласно чл.4.4. на директивата за местообитанията при обявяването на защитените зони страната членка „установява приоритетите според важността на тези територии за опазване или възстановяване в благоприятно консервационно състояние на тип естествено местообитание от приложение I или на вид от приложение II и за кохерентността на мрежата „Натура 2000“ и в светлината на застрашеността на тези територии от увреждане или унищожаване”. Съгласно чл.6.3. на директивата „Планове или проекти, които не са непосредствено свързани с управлението на територията или не са необходими за него, но които поотделно или във взаимодействие с други планове

Сдружениезадиваприрода - БАЛКАНИ

Регистрирано с дело 5150/1992 в СГС.

Адреснаседалището: бул.ДраганЦанков No 8, 1164 София

Ел.поща: office@balkani.org

Дан. No1227043209, Булстат 831467860

и проекти могат да окажат значително влияние, се подлагат на проверка, за да се оцени въздействието им върху територията от гледна точка на целите на съхраняването на тази територия“. На 24 януари 2019 Европейската комисия стартира процедура номер 20182352 заради това, че страната „трайно не е определила специфични за териториите подробни цели и мерки за опазване за всяка от тях“. Във връзка с тази процедура е и хоризонталната процедура за неспазване на изискванията на директивата при прилагане на оценките за съвместимост: процедура 20084461¹ (неспазването на чл. 6.3 заедно с чл. 4.4. при оценките за съвместимост).

Защитени зони Странджа BG0001007, Босна BG0000208, Караагач BG0000143 са приети като територии от значение за Общността (ТЗО) съгласно процедурата на чл. 4, параграф 2 на Дир 92/43 с решение на Европейската комисия 2009/92/ЕО от 12 декември 2008 година (нотифицирано под номер С(2008) 7974). Срокът за обявяване на защитената зона и установяване и приоритизация на природозащитните цели на трите ТЗО е изтекъл декември 2014 г. Липсата на определени специфични цели и приоритети съгласно чл.4.4. и чл. 6.1. на директивата води до траен порок на всички процедури по оценка за съвместимостта съгласно чл. 6.3 на директивата.

Допълнителни правни основания при прилагането на чл. 4.4 са развити в становище на сдружението изх. No 1457/28.02.2020 до МОСВ относно заповед за обявяване на ТЗО Ниска Рила. Прилагаме тук становището като приложение 1.

1.2. Правна мотивация на предложения на СДП БАЛКАНИ относно доработването на доклада по ОС на ИОУП на община Царево и преработването на ИОУП на община Царево с цел отразяване на изискванията на чл.4.4., 6.3. и 6.4 на Дир. 92/43

Становище на СДП БАЛКАНИ изх. No 1457/28.02.2020 до МОСВ изготви предложение за методика за изготвяне и приоритизиране въз основа на правната рамка за прилагане на Дир. 92/43. Настоящите предложения са изготвени въз основа на тази методика, като тук даваме и ще опишем някои малки допълнителни изисквания, които подобряват прилагането на тази методика. Следва да посочим, че в публикуваните на страницата на МОСВ проекто-заповеди за обществено обсъждане (14 зони публикувани на 20.03.2020 ги 27.03.2020 г.) се виждат сериозно пропуски в прилагането на чл. 1 д) и и), 2.2, 3,1, 6.2, 6.4 на Дир. 92/43. В този смисъл нашите предложение се опитваме в максимална степен да се съобразим формата на тези

---

¹за която Комисията изпрати второ допълнително официално уведомително писмо, чл. 258 от ДФЕС през юли 2018.

Сдружение за дива природа - БАЛКАНИ

Регистрирано с дело 5150/1992 в СГС.

Адрес на седалището: бул. Драган Цанков No 8, 1164 София

Ел. поща: office@balkani.org

Дан. No 1227043209, Булстат 831467860

заповеди, но да ги допълним с отразяване на цялата свързана правна рамка. По конкретно в предложените в тези заповеди цели:

- липсва изискващата се според чл 4.4 конкретизацията им спрямо специфичните за зоната характеристики пряко свързани с опазването или възстановяването на благоприятно консервационно състояние (БКС), така както е определено в чл. 1 д) и и) на Дир. 92/43. По същество целите се явяват преповтаряне и пренаписване на общите за всички ТЗО цели дефинирани в закона (конкретните целите за всяка ТЗО следва да допълват тези законови постановки съгласно ролята и характеристиките на конкретната зона).
- е направена приоритизация само въз основа на критериите за приоритетност на съответното природно местообитания или вид в приложение 1 и 2 на Дир. 92/43 и въз основа на застрашеността на тези територии от увреждане или унищожаване чрез информацията за консервационно състояние (КС) на съответното природно местообитания или вид. Липсва приоритизация съобразно кохерентността на мрежата НАТУРА 2000.
- отчитат информацията за КС на съответното природно местообитания или вид въз основа на непълна или неадекватна научна информация и при неприлагане на принципа за предпазливостта. По конкретно не се отчита КС едновременно съгласно всеки един от следните източници и критерии: информацията за КС на ниво биогеографския регион най-малко според резултатите от последните 2 докладвания; информацията за КС на ниво зона съгласно последните 2 оценки (последно докладване 2013); КС съгласно стандартния формуляр; състояние на застрашеност съгласно Червената книга; друга научна информация (вкл. правно и научно аргументирани становища по докладването). При наличие на несъответствия или противоречия в тези научни източници не се прилага принципа за предпазливост.

Предложенията на СДП БАЛКАНИ преодоляват всички тези пороци и включват адекватно конкретизирани и приоритизирани цели за ТЗО Странджа BG0001007, Босна BG0000208, Караагач BG0000143. В настоящето становище ще бъдат дадени само предложенията относно „първостепенните приоритетните цели“ за опазване на крайморските сухоземни местообитания (виж точка Б.П., 2-ри основен булет на наше становище изх. No 1457/28.02.2020 до МОСВ) и ефекта на ИОУП на община Царево върху тях. Детайлно описание на методиката, на пълните цели и на всички аспекти необходимо да се отразят в ДОС ще бъде внесено към общественото обсъждане на ДЕО и ДОС.

Сдружение за дива природа - БАЛКАНИ

Регистрирано с дело 5150/1992 в СГС.

Адрес на седалището: бул. Драган Цанков No 8, 1164 София

Ел. поща: office@balkani.org

Дан. No 1227043209, Булстат 831467860

Тук единствено ще добавим допълнителни критерии и мотиви за определянето на природозащитните цели с най-голям приоритет - „първостепенните приоритетните цели”. Тази приоритизация произтича от следните правни изисквания:

- При осъществяване на оценки по чл. 6.3 е необходимо да се заложат ясни критерии за приоритизиране на целите на дадена защитена зона във връзка с изискването за опазване на целостта и кохерентността на мрежата НАТУРА 2000, които са част от термина “интегритет”(integrity) на защитената зона. Първостепенен приоритет следва да имат онези характеристики на нейната територия, които са и първостепенна причина за обявяване на защитената зона според изискванията на чл.4.1 на директивата. Тази приоритизация е необходима за оценка както на адекватността на мерките за намаляване на въздействията, така и за определяне дали е нарушена целостта на зоната – особено в случаите на противоречие на едни или други природозащитните цели. Липсата на такава приоритизация пряко ще доведе следователно до невъзможност да се определи понятието „цялост” (integrity) на защитената зона и оттам до неспазване на чл. 6.3. Липсата на официален адекватен превод на този член не може да бъде основание за неспазване на директивата от страна на българските власти.
- В допълнение от ключово значение е решаването на случаи по чл. 6.3. и 6.4. – съществуват случаи на приоритетни характеристики на една зона, които са некомпенсируеми и/или не позволяват ефективни мерки за намаляване на въздействията.
  - Това може да се дължи на техния характер и да става дума за уникална за зоната роля, структура, функции, които са от съществено значение за целостта и свързаността (кохерентността) на мрежата (например специфична био-коридорна роля, опазване на характеристики свързани с географската кохерентност, уникални процеси и функции).
  - На второ място това може да се дължи на практическата невъзможност при увреждане на съответните характеристики да бъдат възстановени или компенсирани.

На трето място това може да се дължи на неблагоприятен статус на определени параметри за БПС на биогеографско равнище и произтичаща от това невъзможност за ефективно намаляване на въздействията – поради необходимостта от предотвратяване на всяко последващо влошаване по този параметър.

Сдружение за дива природа - БАЛКАНИ

Регистрирано с дело 5150/1992 в СГС.

Адрес на седалището: бул. Драган Цанков No 8, 1164 София

Ел. поща: office@balkani.org

Дан. No1227043209, Булстат 831467860

1.3. Фактически обстоятелства относно прилагането на чл. 4.4 и чл. 6.3 в доклада по ОС на ИОУП на община Царево

Видно от доклада по ОС на ИОУП (ДОС) в него има пълна липса на оценка на ефекта потенциалните отрицателни въздействия на ИОУП върху приоритети и целите за 3-те ТЗО, така както го изискват чл.4.4., 6.3. и 6.4 на Дир. 92/43.

1.4. Предложение на СДП БАЛКАНИ за формулиране на „първостепенните приоритетните цели“ свързани с крайморските местообитания в защитени зони Странджа BG0001007, Караагач BG0000143.

За ТЗО Странджа BG0001007 нашето предложение е да се формулира следната първостепенна приоритетна цел:

„С цел опазване и поддържане на природни местообитания 1130, 1240, 1410, 2110, 2120, 2180, 2190, техните площи и разпространение в границите на зоната, специфичните за тях структура и функции, както и състоянието на характерните за тях видове в благоприятно природозащитно състояние в Черноморския биогеографски регион и в защитената зона е необходимо:

- *Опазване на площта на местообитанията от всяко по-нататъшно намаляване причинено от човеки дейности, включително, но не само, в резултат на застрояване, поставяне на преместваеми обекти, унищожаване на повърхността и самият характер на дюнните и скални местообитания и корекции и промяна на хидроморфологията и бреговете на речните естуари.*
- *Започване на мястото на увреждането, на дългосрочно възстановяване на унищожени след януари 2007 година площи на тези местообитания.*
- *Опазване от застрояване или увреждане в характера на не фрагментирания естествен екотон на местообитанията, което включва всички природни територии, в периметър от минимум 500 метра от границата на местообитанията и с особено внимание и приоритет намиращи се там природни местообитания от*

Сдружение за дива природа - БАЛКАНИ

Регистрирано с дело 5150/1992 в СГС.

Адрес на седалището: бул. Драган Цанков No 8, 1164 София

Ел. поща: office@balkani.org

Дан. No 1227043209, Булстат 831467860

приложение 1 и местообитания на характерни за дюните, крайморските скали и естуарите видове от приложение 2 на ЗБР*. Опазване и на по-голям периметър/екотон при установяване на характерни за крайбрежните местообитанията видове, чиято биология изисква такъв.

- *Намаляване до незначителен на антропогенния натиск върху структурата и функциите на тези местообитания произтичащ от туристически и други човешки дейности.”*

За ТЗО Караагач BG0000143 нашето предложение е да се формулира следната първостепенна приоритетна цел:

„С цел опазване и поддържане на природни местообитания 1130 и 1410, техните площи и разпространение в границите на зоната, специфичните за тях структура и функции, както и състоянието на характерните за тях видове в благоприятно природозащитно състояние в Черноморския биогеографски регион и в защитената зона е необходимо:

- *Опазване на площта на местообитанията от всяко по нататъшно намаляване причинено от човешки дейности, включително, но не само, в резултат на застрояване, поставяне на преместваеми обекти, унищожаване на повърхността и самият характер на засолените ливади и корекции и промяна на хидроморфологията и бреговете на речните естуари.*
- *Започване на мястото на увреждането, на дългосрочно възстановяване на унищожени след януари 2007 година площи на тези местообитания.*
- *Опазване от застрояване или увреждане в характера на нефрагментирания естествен екотон на местообитанията, което включва всички природни територии, в периметър от минимум 500 метра от границата на местообитанията и с особено внимание и приоритет намиращи се там природни местообитания от приложение 1 и местообитания на характерни за дюните, крайморските скали и естуарите видове от приложение 2 на ЗБР*. Опазване и на по голям периметър/екотон при установяване на характерни за крайбрежните местообитанията видове, чиято биология изисква такъв.*

Сдружениезадиваприрода - БАЛКАНИ

Регистрирано с дело 5150/1992 в СГС.

Адреснаседалището: бул.ДраганЦанков No 8, 1164 София

Ел.поща: office@balkani.org

Дан. No1227043209, Булстат 831467860

- *Намаляване до незначителен на антропогенния натиск върху структурата и функциите на тези местообитания произтичащ от туристически и други човешки дейности.*”

* В случая с крайбрежните райони на Странджа BG0001007 и Караагач BG0000143 това са тревни местообитания (*6210, *6220, 6510), крайречни и горски местообитания (*91E0, 91F0, 92A0, 91MO, *91AA), местообитания на видове, като *Testudo graeca*, *Testudo hermanni*, *Emys orbicularis*, *Mauremys rivulata*, *Elaphe sauromates*, *Lutra lutra*, *Vormela peregusna* и др.

1.5. Мотиви за приоритизиране на целите за опазване и възстановяване на крайморските местообитания 1130, 1410, 1240, 2110, 2120, 2180, 2190 в защитени зони Странджа BG0001007, Караагач BG0000143 и за тяхната формулировка.

1.5.1. Статус според Червена книга на Р България, Том 3, 2011 (съвместно издание на Българска Академия на Науките и Министерство на Околната Среда и Водите)

Местообитания 1130, 1410, 2180, 2190 са с най- високия статут на застрашеност – критично застрашени. Местообитания 1240, 2110, 2120 са висок статут на застрашеност – застрашени. За всички тях се наблюдават общи основания и тенденции, които определят тази оценка: в страната са с много ограничено разпространение, имат изключително малка площ, тенденциите в площта, фрагментацията, структурата и/или функциите им през последните 100 години е силно негативна поради човешки влияния, а възможностите за възстановяване почти не съществуват или такова възстановяване е много трудно. Съчетанието на ролята за географската кохерентност на НАТУРА 2000 – ограничено разпространение, малка площ (съгласно критериите по чл. 4.1 на Директивата) и негативните тенденции в състоянието им (за тенденциите след 2007 година в следващата точка) показва, че е нужна първостепенна приоритизация на целите за опазване на тези местообитания в зоните от НАТУРА 2000. По долу ще разгледаме по-детайлно всеки един от релевантните критерии на Червената книга за оценяване на статута на застрашеност:

- Критерий В. Географско (общо) разпространение и С. Разпространение в България – всичките 6 местообитания са с ограничено разпространение в 1-2 растителни окръга.

Сдружение за дива природа - БАЛКАНИ

Регистрирано с дело 5150/1992 в СГС.

Адрес на седалището: бул. Драган Цанков No 8, 1164 София

Ел. поща: office@balkani.org

Дан. No 1227043209, Булстат 831467860

- Критерий D. Заемана площ - местообитания *1130, 1410, 2180, 2190* са силно ограничени площи (точково разпространение или малки петна); местообитания *1240, 2110, 2120* са оценени с незначителна площ.
- Критерий E. Фрагментация - местообитания *1410, 2180, 2190* са оценени, като имащи драстична фрагментация; местообитания *1130, 1240, 2110, 2120* са оценени със значителна фрагментация.
- Критерий F. Промяна в заеманата площ и фрагментацията (тенденция последните 100 години): местообитание *1410* е оценено, като имащо драстична степен на намаляване на площта и увеличаване на фрагментацията; местообитания *1130, 2110, 2120, 2180, 2190* са оценени със значителна степен на намаляване на площта и увеличаване на фрагментацията; местообитание *1240* е оценено с незначителна степен на намаляване на площта и увеличаване на фрагментацията.
- Критерий G. Промяна в структурата (видов състав, екологични параметри на местообитанието в последните 100 години): местообитания *2180, 2190* са оценени, като имащи драстична степен на промяна в структурата; местообитания *1130, 1410, 2110, 2120* са оценени със значителна степен на промяна в структурата; местообитание *1240* е оценено с незначителна степен на промяна в структурата.
- Критерий H. Възстановимост (възможностите за естествено възстановяване на местообитанията, ако са нарушени): местообитания *1240, 1410, 2180* са оценени, като невъзможни за възстановяване; местообитания *1130, 2110, 2120, 2190* са оценени с ограничена възможност за възстановяване.

Отрицателно действащите фактори върху 7-те местообитания съгласно Червената книга са:

- За местообитание *1130*: промени в оттока и хидрологичния режим; заустване на отпадъчни води, земеползване и земеделски практики във водосборите; чуждоземни и инвазивни видове.
- За местообитание *1410, 2190*: туристическо и спортно застрояване; промени в хидрологичния режим.
- За местообитания *1240, 2110, 2120*: интензивно развитие на морския туризъм; туристическо и спортно застрояване; деградация на растителните съобщества; замърсяване на плажната ивица и крайбрежните скали; незаконна реституция на крайбрежната скална ивица.

Сдружение за дива природа - БАЛКАНИ

Регистрирано с дело 5150/1992 в СГС.

Адрес на седалището: бул. Драган Цанков No 8, 1164 София

Ел. поща: office@balkani.org

Дан. No 1227043209, Булстат 831467860

1.5.2. Природозащитен/консервационен статут на 7-те местообитания в Черноморския биогеографски регион съгласно данните от докладването за периода 2007-2013 и оценка на изменението за периода 2006-2012 (включително и критична ревизия във внесени становища по това докладване).

Данните от докладването са официално изпълнение на задължения на държавата по чл. 17 на Директива 92/43. Задачата е да се оценят референтните стойности (към 2007 година) и тенденцията (в периода 2007-2012) в параметрите за БПС на биогеографско равнище. По долу ще опишем и обобщим всички съществени моменти в докладите за 7-те местообитания:

- всичките 7 местообитания са дадени в „Неблагоприятно незадоволително състояние” по параметри „Структура и функции” и параметър „Бъдещи перспективи”. Това състояние е мотивирано със оценката на заплахите и въздействията (виж следващата точка). Оценката за благоприятно състояние по параметъра площ очевидно не отговаря на реалността – в периода са многобройни случаите на пряко унищожаване или увреждане на такива местообитания, повечето станали широко публични и явно неотразени в докладването от 2013 г.
- всичките 7 местообитания са с оценка на изменението на площта на самите местообитания – неизвестна и липсващи данни за изменението (самата референтна площ е резултат на екстраполации).
- всичките 7 местообитания са с оценка на въздействията и заплахите изцяло основани на информация с най-ниско ниво на достоверност - индивидуална експертна оценка без никаква научна верификация – включително без обсъждане с по широк консилиум от експерти. Все пак прави впечатление, че са включени следните заплахи за почти всички местообитания - конструкции, сгради в пейзажа, спортни съоръжения, урбанизация, боклук, отстраняване на плажни материали, събиране на растения, офроуд, брегова защита кариери за пясък – като са оценени със средна или висока значимост. За влажните местообитания липсва каквато и да е било референция към хидрологичните заплахи и въздействия.
- В периода 2006-2012 обаче има изобилна информация, включително медийно и публично популярни случаи на пряко унищожаване на такива местообитания или увреждане на структурата и функциите им (застрояване на екотона, увреждане в резултат на утъпкване, офроуд дейности, замърсяване, навлизане на чужди видове и унищожаване на типичните (растителни) и характерните

Сдружение за дива природа - БАЛКАНИ

Регистрирано с дело 5150/1992 в СГС.

Адрес на седалището: бул. Драган Цанков No 8, 1164 София

Ел. поща: office@balkani.org

Дан. No1227043209, Булстат 831467860

(животинските) видове). Следователно докладите шиканират задълженията за оценка на БПС на тези местообитания съгласно чл. 17 на Директива 92/43.

- Като заключение с отчитане на данните от Червената книга и наличната и публична информация за проблемни случаи по Черноморието реалната оценка и по 3-те параметри: площ на местообитанията, структура и функции и бъдещи перспективи, би следвало да е „Неблагоприятно лошо”. Неблагоприятното състояние и значимостта на 7-те хабитата във всяка една зона за кохерентността на НАТУРА 2000 обуславят необходимостта от опазване на тези местообитания в НАТУРА 2000 от всяко по нататъшно влошаване на параметрите за БПС – включително и незначително такова.

1.5.3. Природозащитен/консервационен статут на 7-те местообитания в защитени зони Странджа BG0001007, Карагач BG0000143 съгласно данните от докладването за периода 2007-2013 и оценка на изменението за периода 2006-2012 (включително и критична ревизия във внесени становища по това докладване) и съгласно данните Стандартния формуляр.

Тук ще бъде направен критичен анализ на състоянието само по параметрите за БПС имащи отношение и релевантни към ИОУП на община Царево.

- Площ на природните местообитания – всичките 7 местообитания са оценени в благоприятно състояние. Мотивът в докладите е, че при полеви посещения не може да се установи унищожаване на площи от строителство, изграждане на паркинги или поставяне на преместваеми обекти – поради липса на референтни карти от преди унищожаването. Това не отговаря на фактите – понастоящем са налични подробни дигитални орто-фото и космически снимки включващи периода 2006-2012 (и до 2020), които могат да послужат за определяне на това въздействие. Едновременно с това авторите на докладите пряко са отчетели това въздействие по отношение на местообитания 2110 и 2120 установявайки изградени плажни заведения, преместваеми обекти, паркинги, пътища, в районите на плажовете Бутамята, Липите, м. Силистар, Косата при устие на р. Велека, Варвара, плажовете край Ахтопол (Северен на Ахтопол). В докладите това въздействие неправилно е отнесено към параметър „Фрагментация” и оценено, като водещо до „Неблагоприятно незадоволително” състояние – това е и адекватната оценка по параметър „Площ на местообитанието”.
- Фрагментация на местообитанието – този параметър е пряко насочен към опазване на характерните за местообитанието видове съгласно чл. 1 д) на

Сдружение за дива природа - БАЛКАНИ

Регистрирано с дело 5150/1992 в СГС.

Адрес на седалището: бул. Драган Цанков No 8, 1164 София

Ел. поща: office@balkani.org

Дан. No 1227043209, Булстат 831467860

Директива 92/43. Повечето от характерните животински видове включват крайбрежните местообитания, като част от обитаваните от тях индивидуални територии и за много от тях те се явяват и ключови местообитания за техните сезонни придвижвания и са част от сезонния им жизнен цикъл (такива видове от приложение 2 за дюнните местообитания са *Testudograeca*, *Testudo hermanni*, *Elaphe sauromates*). Други видове разполагат своите индивидуални територии изцяло върху тези местообитания – най-малкото за част от сезонния си жизнен цикъл. И за двете групи фрагментацията се проявява по 2 начина – 1. унищожаване (строителство, паркинги, пътища, преместваеми обекти, разораване/унищожаване на повърхността) на естествените местообитания граничещи с крайбрежните местообитания (екотон); или 2. намаляване и разпокъсване на площта на крайбрежни местообитания, които могат да носят жизнени популации на тези характерни видове. В докладите за БПС е посочено „Неблагоприятно незадоволително” състояние по този показател за: 1130, 1410, 2110, 2120, 2180, 2190 във ТЗО Странджа BG0001007. Не е направена същата оценка за 1240, но данните показват обратното. Налице е увеличаваща се фрагментация на местообитание 1240 – застрояване над скалите в землищата на Варвара и Синеморец и следователно то също би следвало да е отчетено в „Неблагоприятно незадоволително” състояние.

- Увреждане на структурата и функциите поради интензивни рекреационни човешки дейности и оценка „Неблагоприятно незадоволително”: интензивна рекреация в местообитанията (вкл. в плажовете на концесия), утъпкване, отпадъци, рекреационно водоплаване (за естуарите в ТЗО Странджа BG0001007). За двата типа дюнни местообитания в ТЗО Странджа BG0001007 2110 и 2120 оценка поради рекреацията е „Неблагоприятно лошо”.

1.5.4. Критерий „Високо качество” на зоната за приоритизиране – това са местообитания с оценка на площта „А” или „В” и едновременно оценка „А” или „В” в глобалната оценка от стандартния формуляр.

По критерий „Високо качество”, оценка за площ и за глобална оценка в стандартния формуляр се приоритизират: в ТЗО „Странджа BG0001007” – 1130 оценки „В” и „В”, 1240 оценки „А” и „А”, 2110 оценки „В” и „А”, 2120 оценки „А” и „А”. В критерия са включени и местообитания 1240, 1410, 2180, 2190, доколкото навсякъде те представляват единен комплекс с мозаичен характер с горните местообитания.

1.5.5. Изводи и обобщение на мотивите за приоритизиране на целите за опазване на местообитания 1130, 1240, 1410, 2110, 2120, 2180, 2190

Сдружениезадиваприрода - БАЛКАНИ

Регистрирано с дело 5150/1992 в СГС.

Адреснаседалището: бул.ДраганЦанков No 8, 1164 София

Ел.поща: office@balkani.org

Дан. No1227043209, Булстат 831467860

- В защитени зони Странджа BG0001007 и Караагач BG0000143 приоритетно се опазват крайбрежни местообитания (1130, 1240, 1410, 2110, 2120, 2180, 2190), за които зоната е с „високо качество” (важи само за ТЗО Странджа BG0001007) и за които зоната е със съществено значение за географската кохерентност на НАТУРА 2000 по отношение на тези местообитания. Всяко едно от тези местообитания има неблагоприятно природозащитно състояние, както в биогеографския регион, така и в самата зона. По отношение природозащитното състояние съществуват и двата случая – 1. за параметрите в неблагоприятно състояние в зоната, тя не допринася за това местообитанието да е в благоприятно състояние в биогеографския регион – тук се изисква възстановяване на състоянието по тези параметри и опазване спрямо всяко последващо влошаване по тях; 2. за параметрите в благоприятно състояние в зоната, но в неблагоприятно състояние в биогеографския регион, тя има ключово значение за недопускане по-нататъшно влошаване на тези параметри в региона и оттам за опазването им в самата зона.
- При прилагане на процедурите по чл. 6.3. и 6.4 на Директива 92/43 и при наличие на противоречие на природозащитните цели, целите за опазване и възстановяване на седемте крайморски местообитания, следва да имат първостепенен приоритет. Това се налага поради невъзможността всякакви бъдещи отрицателни въздействия да бъдат намалени или компенсирани. Липсата на възможност за намаляване е крайно неблагоприятния им природозащитен статус по определени параметри (площ, структура и функции) в целият биогеографски регион. Липсата на възможност за компенсиране е поради същата причина и поради изключително малката им площ и трудното или невъзможно възстановяване.

1.6. Мотиви за приоритизиране на целите за опазване и възстановяване на тревните местообитания в защитени зони Странджа BG0001007 и Караагач BG0000143 и за тяхната формулировка.

При преглед на ИОУП на община Царево се вижда, че има системен стремеж за избягване прякото унищожаване и застрояване на горски местообитания за сметка на застрояването тревни такива, преди всичко в непосредствена близост до морския бряг – очевидно дължащ се на публичното разбиране за особената ценност на горите, но за липса на ценност на откритите площи. Докладът за ОС не променя това и съвсем явно във всички свои части омаловажава това въздействие. Това също е съществен порок, който напълно пренебрегва природозащитните цели на защитените зони и

Сдружение за дива природа - БАЛКАНИ

Регистрирано с дело 5150/1992 в СГС.

Адрес на седалището: бул. Драган Цанков No 8, 1164 София

Ел. поща: office@balkani.org

Дан. No 1227043209, Булстат 831467860

изискванията на нормативната база. Включително пренебрегва факта, че опазването на редица тревни местообитания и свързаните с тях видове са приоритетни в защитените зони. Тук ще разгледаме последователно тези основания без да повтаряме въпроси вече разисквани в предишните точки от становището.

1.6.1 Мотиви за приоритизация на тревните местообитания и видовете свързани с тях (кратък първоначален анализ, пълен такъв ще бъде внесен в рамките на общественото обсъждане)

- Критерий „приоритетност” (всички приоритетни местообитания и видове с оценка А или В за глобална оценка в стандартния формуляр) и/или критерий „високо качество” (видове и местообитания с относителна популация или площ „А” или „В” и едновременно оценка „А” или „В” в глобална оценка).

Съгласно този критерий следва да се приоритизират целите за опазване на: местообитания *6110, *6210, *6220.

- Критерий природозащитно състояние и природозащитен статус.

Три вида предмет на опазване в защитени зони Странджа BG0001007, Караагач BG0000143 и пряко свързани с откритите и тревни местообитания: *Testudo graeca*, *Testudo hermanni* и *Elaphe sauromatesca* с неблагоприятен статус, както в Черноморския биогеографски регион, така и в защитените зони. Съгласно докладите за оценка на БПС от 2013 година трите вида са в неблагоприятно състояние, както в региона, така и в защитената зона, съгласно параметъра „Бъдещи перспективи”. Една от заплахите посочени в параметъра е рискът от фрагментация и застрояване на местообитанията. Съгласно Червена книга на Р България, Том 2, 2011 и трите вида са застрашени, като за 2-та вида костенурки е конкретно посочена заплахата застрояване на Черноморското крайбрежие.

Трите природни местообитания *6110, *6210, *6220 също са с неблагоприятен статус по параметъра „Бъдещи перспективи”, както в Черноморския биогеографски регион, така и в защитените зони. Заплахите посочени в параметъра са: пътища, шосета, урбанизирани територии и конструкции, сградите в пейзажа.

1.6.2. Фактически обстоятелства относно прилагането на чл. 4.4 и чл. 6.3 в доклада по ОС на ИОУП на община Царево по отношение на тревните местообитания

Видно от доклада по ОС на ИОУП (ДОС) в него има пълна липса на оценка на ефекта на потенциалните отрицателни въздействия на ИОУП върху приоритети и

Сдружение за дива природа - БАЛКАНИ

Регистрирано с дело 5150/1992 в СГС.

Адресна седалището: бул. Драган Цанков No 8, 1164 София

Ел. поща: office@balkani.org

Дан. No1227043209, Булстат 831467860

целите за 3-те ТЗО, така както го изискват чл.4.4., 6.3. и 6.4 на Дир. 92/43. Тази констатация освен за крайморските и тревните местообитания и свързаните с тях видове е валидна и за всички останали природни местообитания и видове.

Като допълнителен съществен порок следва да се отбележи пълната липса на оценка на местообитание *6110 с мотива, че то не е установено в защитената зона. Тази информация напълно противоречи на докладите за картиране на зоната от 2013 година и не е подкрепена с научни доказателства.

Предвид неблагоприятния природозащитен статус на тези природни местообитания пряко свързан с опасността от застрояване, особено в крайбрежните райони, всяко допълнително пряко унищожаване или увреждане на площта на природните местообитания или местообитанията на видовете, включително разположените по крайбрежието е недопустима, независимо от процента на засягане и би довело до отрицателно влияние върху целите на защитените зони.

Видно от доклада по ОС площите на горните природни местообитания и видове, които ще бъдат засегнати са както следва:

Местообитание	Засегнатата площ
6210. Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (Festuco-Brometalia) (*важни местообитания на орхидеи)	0,57%
6220. *Псевдостепа с житни и едногодишни растения от клас Thero-brachypodietea	0,38%

Решение на Съда на европейския съюз (СЕС) С-258/11, параграф 46 посочва, че:

„Следователно, ако след подходящата проверка на въздействието на план или проект върху определена територия, осъществена на основание член 6, параграф 3, първо изречение от Директивата за местообитанията, националният компетентен орган установи, че този план или проект ще доведе до трайна и непоправима загуба на цялото или част от приоритетен вид естествено местообитание, целта за запазването на което е обусловила определянето на съответната територия като ТЗО, следва да се приеме, че подобен план или проект ще има отрицателно въздействие върху интегритета на посочената територия.“

Сдружение за дива природа - БАЛКАНИ

Регистрирано с дело 5150/1992 в СГС.

Адрес на седалището: бул. Драган Цанков No 8, 1164 София

Ел. поща: office@balkani.org

Дан. No1227043209, Булстат 831467860

Следва, че дори ако само части от приоритетното местообитание бъде засегнато, без значение каква част, компетентният орган следва да направи извод за отрицателно въздействие на плана върху интегритета на защитената зона.

1.7. Предложение на СДП БАЛКАНИ за задължителни мерки в дОС и становище по ЕО в частта му относно мерките за прилагане изискванията на чл. 31-33 на ЗБР при изготвяне и прилагане на ИОУП на община Царево

Предложените по долу мерки изцяло се основават на фактическите обстоятелства посочени по горе в точки 1.1. до 1.6.

1.7.1. Мерки на етап изготвяне и одобрение на ИОУП на община Царево

- Мярка 1 – обособяване и отразяване в ИОУП на община Царево на две устройствени зони в рамките на защитени зони Странджа BG0001007 и Караагач BG0000143 и отразяване в ИОУП на режимите на тези територии при прилагане на ИОУП –
  - Зона 1 на крайбрежните местообитания *1130, 1240, 1410, 2110, 2120, 2180, 2190* (съгласно извършеното картиране от МОСВ и съгласно картирането на дюните от МРРБ);
  - Зона 2 на прилежащите територии на крайбрежните местообитания с минимално отстояние минимум 500 метра от границите на Зона 1
- Мярка 2 – обособяване и отразяване в ИОУП на община Царево на следните устройствени зони в рамките на защитени зони Странджа BG0001007, Босна BG0000208, и Караагач BG0000143 и отразяване в ИОУП на режимите на тези територии при прилагане на ИОУП –
  - Зона на тревните местообитания и местообитанията на видове представляващи затревени територии (съгласно извършеното картиране от МОСВ);
  - Зона на горските и храсталачните местообитания и местообитанията на видове с горски характер (съгласно извършеното картиране от МОСВ)

1.7.1. Режими при прилагане на ИОУП на община Царево

- Мярка 3 – в устройствени зони 1 и 2 не се допуска:

Сдружение за дива природа - БАЛКАНИ

Регистрирано с дело 5150/1992 в СГС.

Адрес на седалището: бул. Драган Цанков No 8, 1164 София

Ел. поща: office@balkani.org

Дан. No 1227043209, Булстат 831467860

- Строителство, освен на реконструкция на съществуващи и функциониращи обекти
  - Изграждане на временни (без строителство) паркинги и на нови горски и технологични пътища
  - поставяне на преместваеми обекти
  - увреждане повърхността и характера на всички естествени и полу-естествени територии
  - промяна на начина на трайно ползване на територията освен с цел за възстановяване на природни местообитания или местообитания на видове от приложение 1 и 2 на ЗБР.
- **Мярка 4 – в устройствена зона 1 и 2 се прилагат следните допълнителни режими:**
    - Всички комплекси от дюнни местообитания (2110, 2120, 2180, 2190 и естуари) граничещи с плажни ивици използвани интензивно за рекреация, се ограждат и маркират с трайни знаци и огради или парапети, които са планирани от естествени материали, с максимално вписване в пейзажа и достъпност за свободно преминаване на животинските видове. Създават се от естествени материали, повдигнати над терена пътеки за преминаване на пешеходци. Забранява се преминаването в оградените дюнни местообитания освен с научна цел. В рамките на чистата плажна ивица използвана за рекреация в съседство с тези местообитания се поставят контейнери за отпадъци и преместваеми тоалетни и се осигурява тяхната поддръжка.
    - В районите на плажовете Бутамята, Липите, местността Силистар, Косата при устието на р. Велека, Варвара, плажовете край Ахтопол (Северен на Ахтопол, под къмпинг Делфин) да бъдат премахнати и рекултивирани всички територии заети с плажни заведения, преместваеми обекти, паркинги, пътища, които не са конкретно преминали пълна оценка за съвместимост съгласно чл. 31-33 на Закона за биологичното разнообразие.
    - Всички лодки използвани за рекреационни и туристически пътувания по вътрешните реки се лицензират и отговарят на следните изисквания: двигателите им са максимално обезшумени, имат екраниране на пътниците в лодките спрямо териториите извън лодката и организиране на наблюдение през специални места, лодките имат плитко газене във водата и не предизвикват силно вълнение.
  - **Мярка 5 – в устройствена зона на тревните местообитания се прилагат следните допълнителни режими:**

Сдружение за дива природа - БАЛКАНИ

Регистрирано с дело 5150/1992 в СГС.

Адрес на седалището: бул. Драган Цанков No 8, 1164 София

Ел. поща: office@balkani.org

Дан. No 1227043209, Булстат 831467860

- Не се допуска унищожаване, застрояване или увреждане на тревни местообитания и на затревени терени местообитания на видове предмет на опазване на НАТУРА 2000 в зони А и Б на черноморското крайбрежие
- Не се допуска кумулативно унищожаване, застрояване или увреждане на тревни местообитания и на затревени терени местообитания на видове предмет на опазване на НАТУРА 2000 в зони повече от 1% от общата им площ в защитената зона.

1.9. Липса на гаранции за опазване на места размножаване защитени видове по чл.12 на директивата/включени в приложение №3 на ЗБР

В доклада по екологична оценка липсва оценка на въздействието върху местата на размножаване, струпване и миграция на защитените видове от приложение 3 на ЗБР разположени извън защитените зони и съгласно чл. 38 на ЗБР транспониращ чл. 12 на Директива 92/43. Тази оценка е пряко свързана и с прилагането на чл. 30 на ЗБР транспониращ чл. 10 на Директива 92/43 и осигуряване на свързаността на мрежата НАТУРА 2000 за видовете, които са и в приложение 2 на ЗБР и за предмет на опазване в защитените зони в обхвата на ИОУП на община Царево. Такава оценка например не е направена за трите вида сухоземни влечуги - пъстър смок и двата вида сухоземни костенурки, за вълка и множество други видове. Такава оценка понастоящем напълно липсва в доклада по Екологична оценка, това е значителен порок водещ до неизпълнение на императивни законови норми, за нейното извършване се изискват съответните проучвания, поради което СДП БАЛКАНИ счита, че е необходимо връщане на доклада за ЕО за доработване. При липса на необходимите проучвания и оценки, не е възможно саниране на порока, чрез приемане на мерки в становището по ЕО.

2. Несъответствия със Закона за защитените територии

Съгласно чл.4 на ЗЗТ, ал.1, изречение второ: „Предназначението на защитените територии не може да се променя, освен по реда на глава трета от закона“. Съгласно чл. 6. ал. 1 на същия закон „В защитените територии се включват гори, земи и водни площи.“ Предвид, че природен парк „Странджа“ е обявен през 1995 г и предвид горните две разпоредби на ЗЗТ, приет през 1998 г. твърдението, че определен набор от имоти са със сменено предназначение (вече имат ПУП – ПРЗ), тоест са част от урбанизирани територии, означава, че тези имоти са включени неправомерно в ИОУП, като не е спазена процедурата по смяна на предназначението им по специалния закон,

Сдружение за дива природа - БАЛКАНИ

Регистрирано с дело 5150/1992 в СГС.

Адрес на седалището: бул. Драган Цанков No 8, 1164 София

Ел. поща: office@balkani.org

Дан. No1227043209, Булстат 831467860

който в случая е ЗЗТ. Докладът по ЕО (на стр.116) дава списък на редица имоти с приет ПУП в землищата на Ахтопол, Синеморец, Резово и Варвара, за които не са проведени процедури по ЗООС и ЗБР, гореспоменатите процедури по ЗЗТ обаче изобщо не са споменати. ЗЗТ е част нормативната уредба по околна среда и отчитането на въпросните ПУП кат Устройствени зони прави предвижданията на ИОУП като такива несъответстващи на нормативната уредба по околна среда, като само това основание е достатъчно за компетентния орган да не съгласува ИОУП.

3. Несъответствия със ЗООС

3.1. По отношение на водата от нови водоизточници

ИОУП предвижда такъв тип застрояване, който води до увеличаване на броя на посетителите и нуждата от нови водоизточници, спомената на редица места в доклада по ЕО. Никъде обаче в доклада не се споменава къде точно ще бъдат разположени новите водоизточници, какви са прогнозите за водните количества и какъв ще е ефекта от това ползване върху екосистемите и биоразнообразието.

Законът за опазване на околната среда, чл.86, ал.3, т.б. изисква Докладът за екологична оценка задължително да съдържа: „ **вероятни значителни въздействия върху околната среда, включително биологично разнообразие, води, ...; тези въздействия трябва да включват вторични, кумулативни, едновременни, краткосрочни, средносрочни и дългосрочни, постоянни и временни, положителни и отрицателни последици;**“.

Доколкото въздействията на отнемане на допълнителни водни количества не е описано нито оценено, това е неизпълнение на закона.

3.2. По отношение интегрирането с други секторни политики

Съгласно чл.3 на ЗООС един от принципите, на които се основава опазването на околната среда е: „интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики за развитие на икономиката и обществените отношения“. Според чл.9 на същия закон „**Държавната политика по опазване на околната среда се интегрира в секторните политики** - транспорт, енергетика, строителство, селско стопанство, туризъм, промишленост, образование и други, и се осъществява от компетентните органи на изпълнителната власт.“

Сдружение за дива природа - БАЛКАНИ

Регистрирано с дело 5150/1992 в СГС.

Адрес на седалището: бул. Драган Цанков No 8, 1164 София

Ел. поща: office@balkani.org

Дан. No1227043209, Булстат 831467860

Докладът за ЕО цитира редица планови документи, които посочват определена посока на развитие на туризма по Черноморието като Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма и Областен план за развитие на ЮИР. Те посочват, че „**Като основни негативи за сектора**, отнасящи се и за община Царево, са посочени **презастрояването...**“², както и „...отдръпване на платежоспособни клиенти, заради прекомерното застрояване...“³. Като необходима посока на развитие се посочва³ „разнообразяване на туристическия продукт, удължаване на туристическия сезон – специално за община Царево е посочена възможността за природен туризъм в Природен парк „Странджа“, а в ИОУП се идентифицират **възможности за селски туризъм, предлагане на екологично чисти храни** и др., културен туризъм.“

На фона на тези констатации буди недоумение факта, че предвижданията на ИОУП включват:

- допълнително строителство на вилни и курортни зони в крайбрежните селища, и
- урбанизация преобладаващо за сметка на земеделските земи.

Тези предвиждания от една страна биха задълбочили проблемите в черноморския туризъм (презастрояване и отдръпване на туристи), а от друга биха попречили на каквото и да било допълнително развитие на производство на чиста храна, каквато възможност предлагат запазената природа в природен парк „Странджа“ и южния климат.

Съответно в ИОУП липсва каквато и да било интеграция на опазването на околната среда в секторните политики за развитие на туризма и селското стопанство, а фактът, че това не е отчетено от доклада по ЕО е практическо неизпълнение на чл.3 и чл.9 на закона.

3.3. Липса на адекватни мотиви за избор на алтернативи

Мотивите за избор на алтернатива са лишени от логика – не е възможно да спреш „по-нататъшно застрояване“ като планираш допълнително такова. Законът изисква разглеждането на „разумни алтернативи“. Целият анализ на доклада по ЕО и прегледът на плановите документи предполага необходимостта от такова развитие в общината,

---

²Стр.67 от доклада по ЕО

³Стр.57 от доклада по ЕО

което действително да позволи разнообразяване на икономическите дейности, включително и селско стопанство с добавена стойност, възможности за удължаване на туристическия сезон базирани на даденостите на района – а именно – най голямата защитена територия в страната, уникалното съчетание между море, гора, река и южен климат. В този смисъл е нужна алтернатива, която да включва публична инфраструктура и евентуални територии за малки малки промишлени дейности, без допълнително курортно застрояване.

Видно от плановите документи за развитие на района, допълнителното строителство на ваканционни селища и вилни зони ще представлява проблем като отлив от платежоспособни туристи, пренатоварване, в ущърб на сега действащия туристически бизнес в общината. Тези тези предвиждания биха имали отрицателен социално-икономически ефект. Той се прибавя и към отрицателния ефект върху опазването на местообитания на видове от приложение 2 на ЗБР, както и на типове природни местообитания от приложение 1 на ЗБР. Този тип мотиви не са разгледани в доклада. Неадекватното описание на мотивите за избор на алтернативи е неизпълнение на Чл.86, ал.3 на ЗООС, т.8 на ЗООС.

4. Несъответствия със Закона за водите

Никъде в документацията не се открива информация за издадено становище за допустимост на ИОУП на община „Царево“ от директора на Басейнова дирекция „Черноморски район“.

Наред с това излиза и въпросът за съгласуваността с предвижданията във водния сектор. На стр.341 от доклада по ЕО са дадени предвижданията за развитие на ВиК инфраструктурата в общината, за които се казва, че са *„детайлно анализирани и развити в документа – Регионално прединвестиционно проучване за обособената територия на „ВиК“ ЕАД, гр. Бургас. Проучването е разработено в изпълнение на проект по Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г. с цел определяне на необходимите приоритетни инвестиции във водния сектор“*. Вижда се, че в предвижданията липсва изграждане на нови водоизточници.

5. Несъответствия с подзаконовата уредба на Закона за устройство на територията

Сдружение за дива природа - БАЛКАНИ

Регистрирано с дело 5150/1992 в СГС.

Адрес на седалището: бул. Драган Цанков No 8, 1164 София

Ел. поща: office@balkani.org

Дан. No1227043209, Булстат 831467860

Доколкото Наредба № 7 от 22 декември 2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони изисква наличието на 8 кв.м. на човек за плаж, оценката за териториите за плажуване ще бъде определяща за устройствените зони. Съответно точността на данните тук е от решаващо значение. Тук има проблем поради разминаване на данните:

- Според доклада по ЕО на ОУП на община „Царево“, площта на пясъчните плажове е **606 603 м²**, а дължината на плажовете в общината е **52.47 km**, без да се посочва източник на данните.
- Според доклада по ЕО на ОУП на община „Царево“ от 2008, площта на пясъчните плажове е **344 003 м²**, като дължината на плажовете е **7526 м.**, а като източник на данните са посочени „актовете за изключителна държавна собственост на плажовете по Черноморското крайбрежие.“

Разминаването в данните е близо 100%, и това поставя изцяло под въпрос дадената в доклада възможност за капацитет на посетителите от 75 274 човека при 8 кв.м. на човек и свързаните с това нови урегулирани зони. Освен това компрометира изцяло възможностите за реална оценка.

6. Несъответствия със Закона за устройства на Черноморското крайбрежие (ЗУЧК)

Специализираните карти по ЗУЧК на Агенцията по геодезия картография и кадастър (АГКК) показват местонахожданието на облесени и затревени дюни в района на плаж Корал. В същото време ИОУП дава за района устройствени зони за курорт и отдих (Ок), за ваканционно селище (Ос) и за вилни зони (Ов). Тези предвиждания са в противоречие на чл.17а, ал.1 на ЗУЧК.

Дата: 27.03.2020 г.

С уважение,

Андрей Ковачев /Член на
Управителния съвет (УС)

Сдружение за дива природа - БАЛКАНИ

Регистрирано с дело 5150/1992 в СГС.

Адрес на седалището: бул. Драган Цанков No 8, 1164 София

Ел. поща: office@balkani.org

Дан. No1227043209, Булстат 831467860

До Министъра по околна среда и води

СТАНОВИЩЕ

Изх. №1457/28.02.2020

От:

Сдружение за дива природа БАЛКАНИ, Адрес на регистрация:
бул. Драган Цанков No 8, 1164 София. Булстат 831467860;
Адрес за кореспонденция: бул. Драган Цанков No 8, 1164
София (сградата на Биологическият факултет) , п.к. на СДП
БАЛКАНИ, www.balkani.org,
office@balkani.org
kovatchev6@gmail.com

представявано от **Андрей Ковачев** – Член на
Управителния съвет (УС), лице с индивидуална
представителна власт

Относно: проект на заповед за обявяване на защитена зона
“Ниска Рила“ BG00006356 по реда на чл.12 от ЗБР¹

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР,

Внасяме становище за изменение и допълнение на проект на заповед за обявяване на защитена зона “Ниска Рила“ BG00006356 по реда на чл.12 от ЗБР. Всички посочени в становището изменения и допълнения са мотивирани с:

- правна обосновка и въз основа на задължителни за изпълнение норми
- най-добрата научна информация.

А. Предложения за изменение и допълнение на заповед за обявяване на защитена зона „Ниска Рила“ BG00006356

А.1. Член 2 на заповедта се изменя така:

---

¹<https://www.moew.government.bg/bg/priroda/obstestveni-obsujdaniya-na-proekti-na-2-broya-zapovedi-za-obyavyavane-na-zastiteni-zoni-po-reda-na-chl-12-ot-zbr/>

„2. Предмет на опазване в защитена зона BG0000636 „Ниска Рила” са представените в зоната природни местообитания по чл. 6, ал. 1, т. 1 и местообитания и популации на видове по чл. 6, ал. 1, т. 2 и във връзка със чл. 5 от Закона за биологичното разнообразие.

2.1. Природни местообитания:

3130		Олиготрофни до мезотрофни стоящи води с растителност от <i>Littorelleteauniflorae</i> и/или <i>Isoeto-Nanojuncetea</i>
4060		Алпийски и бореални ерикоидни съобщества
4070	*	Храстови съобщества с <i>Pinus mugo</i>
6150		Силикатни алпийски и бореални тревни съобщества
6170		Алпийски и субалпийски варовикови тревни съобщества
6210		Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (<i>FestucoBrometalia</i>) (*важни местообитания на орхидеи)
6230	*	Богати на видове картялови съобщества върху силикатен терен в планините
62D0		Оро-мизийски ацидофилни тревни съобщества
6430		Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс
6510		Низинни сенокосни ливади
6520		Планински сенокосни ливади
7140		Преходни блата и плаващи подвижни торфища
8110		Силикатни сипеи от планинския до снежния пояс
9110		Букови гори от типа <i>Luzulo-Fagetum</i>
9130		Букови гори от типа <i>Asperulo-Fagetum</i>
9150		Термофилни букови гори (<i>Cephalanthero-Fagion</i>)
9170		Дъбово-габъррови гори от типа <i>Galio-Carpinetum</i>
9180	*	Смесени гори от съюза <i>Tilio-Acerion</i> върху сипеи и стръмни склонове
91E0	*	Алувиални гори с <i>Alnusglutinosa</i> и <i>Fraxinusexcelsior</i> (<i>Alno-Pandion</i> , <i>Alnionincanae</i> , <i>Salicionalbae</i>)
91W0		Мизийски букови гори
91BA		Мизийски гори от обикновена ела
91CA		Рило-Родопски и Старопланински бялборови гори
9270		Гръцки букови гори с <i>Abiesborisii-regis</i>

Сдружение за дива природа - БАЛКАНИ

Регистрирано с дело 5150/1992 в СГС.
 Адресна седалището: бул. Драган Цанков No 8, 1164 София
 Ел. поща: office@balkani.org
 Дан. No1227043209, Булстат 831467860

9410		Ацидофилни гори от Picea в планинския до алпийския пояс (Vaccinio-Piceetea)
9530	*	Субсредиземноморски борови гори с ендемични подвидове черен бор
95A0		Гори от бяла и черна мура

2.2. Видове бозайници:

	Голям подковонос	Rhinolophus ferrumequinum
	Малък подковонос	Rhinolophus hipposideros
	Лалугер	Spermophilus citellus (Citellus citellus)
*	Европейски вълк	Canis lupus
*	Кафява мечка	Ursus arctos
	Видра	Lutra lutra
	Дива коза	Rupicapra rupicapra balcanica

2.3. Видове земноводни:

	Жълтокоремна бумка	Bombina variegata
--	--------------------	-------------------

2.4. Видове риби:

	Главоч	Cottus gobio
--	--------	--------------

2.5. Видове безгръбначни:

*	Ручеен рак	Austropotamobius torrentium
	Кордулегастер	Cordulegaster heros
	Обикновен паракалоптенус	Paracaloptenus caloptenoides
	Бръмбър рогач	Lucanus cervus
*	Алпийска розалия	Rosalia alpina
	Буков сечко	Morimus funereus
*		Callimorpha quadripunctaria

	Лицена	Lycaena dispar
	Полиоматус	Polyommatus eroides
	Еуфидриас	Euphydryas aurinia

”

А.П. Член 3 на заповедта се изменя така:

“3. Защитената зона по т. 1 се обявява с цел:

Цели от първостепенен приоритет

3.1. Опазване на размножителните местообитания и местообитанията за зимуване на *Кафявата мечка (*Ursus arctos*), подходящи за разполагане на бърлоги. Опазване на размножителните местообитания на *Европейския вълк (*Canis lupus*). Това включва:

- Опазване на площта им в защитената зона;
- Опазване на качеството на местообитанието – ниско ниво на човешко присъствие и дейности („дива природа”) и от увреждането на това качество в резултат на интензифициране на човешките дейности и присъствие; опазване на недостъпните горски басейни, като такива; наличие на дивеч в естествена плътност, като хранителна база на вълка;
- Опазване от нарастване нивото на фрагментация – опазване на свързващите местообитания от пряко увреждане, от създаване на бариери за придвижване и от прогонване на 2-та вида.

Приоритетни цели

3.2. Опазване и/или възстановяване на популацията на *Кафява мечка (*Ursus arctos*) и на *Европейския вълк (*Canis lupus*). Това включва:

- Опазване на вида в рамките на естествената за него плътност на популацията;
- Опазване от нерегламентирани човешки намеси, вкл. браконьерство.

3.3. Опазване на местообитанията на видра (*Lutra lutra*), главоч (*Cottus gobio*), кордулегастер (*Cordulegaster heros*), лицена (*Lycaena dispar*) и *ручечен рак (*Austropotamobius torrentium*).

Това включва:

- Опазване на площта им в защитената зона;

- Опазване и възстановяване на качеството на местообитанията – естествен хидрологичен режим и естествен характер на речното дъно и брегове; опазване на видовете, хранителна база на видрата, в естествена плътност за съответното местообитание;
- Опазване от фрагментация – опазване изкуствени бариери за движението за главоч и ручеен рак.

3.4. Опазване на местообитанията и находищата на алпийскароталия (*Rosalia alpina*) . Това включва:

- Опазване на площта на широколистните гори (бук, дъб, габър и др.) в защитената зона;
- Опазване и възстановяване на качеството на местообитанията – достигане и опазване и/или достигане на минимална средна възраст на първия етаж за горите стурносно стопанисване съответно 80 г. за буковите, 70 г. за габъровите и 60 г. за дъбовите; опазване на минимум 10% гори във фаза на старост; опазване на минимум 10 бр. надлесни и 10 бр. мъртви дървета на всеки хектар; недопускане на увреждане и сечи в известните находища на вида и включване на горите в тях във фаза на старост.

3.5. Опазване на приоритетни и представителни в зоната горски местообитания –9180, 91ВА, 91ЕО, 9270, 9410, 9530, 95А0. Това включва опазване на площта им и опазване от сечи с цел стопански добив на дървесина. :

3.6. Опазване на местообитанията и находищата на **Callimorpha quadripunctaria*, полиоматус (*Polyommatus eroides*) , еуфидриас (*Euphydryas aurinia*) . Опазване на природни местообитания с кодове 6210 и 6230. Това включва:

- Опазване на площта на затревените площи в зоната;
- Опазване на местообитанията в известните находища на видовете от увреждане и промяна на характера на тревния хабитат;
- Опазване и възстановяване на качеството на местообитанията – опазване на храстови пояси по границата гора-затревена площ; опазване на затревените площи от обрастване с дървета и храсти в местообитанията на лалугера (*Spermophilus citellus*) .

Основни цели

3.7. За всички местообитания и видове и техните местообитания от точка 2 - постигане и поддържане на благоприятното им природозащитно състояние на ниво защитена зона. Това включва:

- опазване на площта на местообитанията от намаляване;
- опазване на качеството - структурата и функциите характерни за местообитанията;

- опазване на жизнеността на популациите на видовете в техните местообитания и в рамките на естественото им разпространение;
- за местообитания и видове в неблагоприятно състояние – намаляващи или под референтните площи на местообитания и популации (за видовете) – недопускане допълнително намаляване; предприемане на мерки за достигане на благоприятно състояние.

3.8. Опазване на местообитанията и находищата на:

- бръмбър рогач (*Lucanus cervus*) и буков сечко (*Mormonus funereus*) – аналогично на целите за опазване на алпийска розалия (*Rosalia alpina*)
- обикновен паракалоптенус (*Paracaloptenus caloptenoides*) - аналогично на целите за опазване на **Callimorpha quadripunctaria*, полиоматус (*Polyommatus eroides*), еуфидриас (*Euphydryas aurinia*)

3.9. Опазване на местообитанията и популацията на дивата коза (*Rupicapra rupicapra balcanica*) .

Това включва:

- Опазване на скалните и стръмни каменисти местообитания: опазване от интензивно човешко присъствие и от увреждане;
- Опазване от нарастване нивото на фрагментация – опазване на свързващите горски и тревни местообитания от пряко увреждане, от създаване на бариери за придвижване и от прогонване вида;
- Опазване на вида в рамките на естествената за него плътност на популацията;
- Опазване от браконьерство.”

А.Ш. Член 6 на заповедта се изменя така:

„6. Целите на защитената зона се определят с цел постигане на свързаността и целостта на мрежата НАТУРА 2000 и на благоприятното природозащитно състояние на видовете от точка 2.

6.1 Цели от първостепенен приоритет – цел 3.1. Включва цели от първостепенен приоритет над всички други цели и насочени към характеристики на защитената зона, които не могат да бъдат компенсирани и/или не се поддават или се поддават трудно на възстановяване след увреждане.

6.2 Приоритетни цели – цели 3.2. – 3.6. Включва приоритетни цели имащи предимство пред основните цели в случай на конфликт между целите при управление на зоната.

6.3 Основни цели - цели 3.7. – 3.9. Включва всички останали цели.”

Сдружение за дива природа - БАЛКАНИ
Регистрирано с дело 5150/1992 в СГС.
Адрес на седалището: бул. Драган Цанков No 8, 1164 София
Ел. поща: office@balkani.org
Дан. No 1227043209, Булстат 831467860

Б. Мотиви за направените предложения

Б.І. Мотиви към точка А.І.

Включването само на видовете мечка и главоч в проекта на заповед на зона “Ниска Рила“ BG00006356 и в Стандартния Natura 2000 формуляр е нарушение на изискванията на Директива 92/43. В направените изменения и допълнения в точка А.І. от това становище са посочени всички местообитания и видове включени в научното предложение за обявяване на защитената зона направено от БАН – каквито са изискванията на Директива 92/43. Правните основания за това са дадени по долу:

Б.І.1. Член 1 к) на Директива 92/43 гласи:

*„територия от значение за Общността означава територия в биогеографския регион или региони, към които принадлежи, **която допринася** в значителна степен **за съхраняването или за възстановяването** в благоприятно състояние на запазване **на естественото местообитание съгласно приложение I или на вид съгласно приложение II**, а също може да допринесе в значителна степен за свързването на посочената в член 3 мрежа „Натура 2000“ и/или за биологичното разнообразие на съответния биогеографски район или райони.“*

Дефиницията на ТЗО показва, че ТЗО следва да има принос за опазването на всички местообитания и видове от приложение 1 и 2 на директивата.

Б.І.2. Член 2, параграф 2 на Директивата гласи:

*„Мерките, взети в изпълнение на настоящата директива, **имат за целта запазят** или възстановят благоприятното състояние на запазване на **естествените местообитания и видовете диви животни и растения от интерес за Общността.**“*

Мерките в изпълнение на настоящата директива са редица, сред които е и обявяването на защитените зони, като целта на тези мерки не изключва видове и местообитания, намиращи се в дадена зона.

Б.І.3. Член 3, параграф 1 гласи:

*„Изгражда се единна европейска екологична мрежа на специалните защитени зони, наречена „Натура 2000“. Тази мрежа, **състояща се от територии, обхващащи естествените местообитания от приложение I, както и местообитанията на видовете от приложение II**, дава възможност за запазването или където е подходящо, възстановяването на благоприятно*

Сдружение за дива природа - БАЛКАНИ

Регистрирано с дело 5150/1992 в СГС.

Адресна седалището: бул. Драган Цанков No 8, 1164 София

Ел. поща: office@balkani.org

Дан. No1227043209, Булстат 831467860

състояние на запазване на тези типове естествени местообитания и местообитанията на видовете **в техния естествен район на разпространение.**“

Дефинирането на мрежата в член 3 също не оставя съмнение, че СЗЗ обхващат типовете местообитания и местообитанията на видовете от приложение 1 и 2 не директивата.

Б.І.4. Член 4, параграф 1, изречение първо гласи:

„Въз основа на критериите, установени в приложение III (етап 1) , и съответната научна информация всяка държава-членка представя списък на териториите, като **посочва намиращите се в тях типове естествени местообитания от приложение I и местни видове от приложение II, които обитават тези територии.**“

А втората половина на параграф 4 на същия член, гласи:

„....., като установява приоритетите според важността на тези територии за опазване или възстановяване в благоприятно конзервационно състояние на тип естествено местообитание от приложение I или на вид от приложение II **и за кохерентността на мрежата „Натура 2000“**.....“

Един от критериите за кохерентност на мрежата посочен в Анекс 3, точка 2, под-точка (г) е именно „броя на естествените типове местообитания от приложение I и видовете от приложение II, присъстващи в областта;“

Б.І.4. От прегледа по-горе, става ясно, че дефинициите за същността на територия от значение за общността, целите на директивата, дефиницията на мрежата Натура 2000, както и критериите, на които трябва да отговарят специалните защитени зони, изискват пълен списък на типовете природни местообитания и местообитанията на видове срещащи се в тях.

Също така никъде директивата не прави разграничение на зоните: на такива, които включват всички налични местообитания и видове в зоната и такива, които включват само местообитания и видове, за които има недостатъчност установена в процес на Биогеографските семинари.

Б.І.5. Това разбиране се подкрепя и от решение на Съда на Европейския съюз по дело C- 290/18, по-конкретно точки 55 и 59 на решението²:

„55 В допълнение към общия и насочващ характер на тези мерки, по-специално PSRN2000 (секторния план за мрежата Натура 2000) , които също изискват в много отношения

---

²Превод от френски

практически мерки с оглед на тяхното ефективно прилагане, трябва да се отбележи, че те са непълни, тъй като не включват систематично мерки за опазване, установени в съответствие с екологичните изисквания на **всеки вид и всеки тип местообитание, присъстващ във всеки от въпросните зони** от значение за общността.“

„59 От всички изложени по-горе съображения следва, че като не са определили въпросните зони от значение за общността като Специални консервационни зони, възможно най-бързо и в рамките на максимум шест години след датата на приемане на решения 2004/813 и 2006/613 и, като не са приели необходимите мерки за опазване, които отговарят на екологичните изисквания на **типовете естествени местообитания**, посочени в приложение I към Директивата за местообитанията, и на **видовете**, посочени в приложение II от настоящата директива, **присъстващи в тези зони** от значение за общността, Португалската република не е изпълнила задълженията си по член 4, параграф 4 и член 6, параграф 1 от тази директива.“

Б.П. Мотиви към точка А.П. и А.Ш.

Предложените цели в точка 3 и приоритизация в точка 6 от проекта заповедта не отговарят на изискванията на Директива 92/43 – липсва приоритизация и детайлни цели за всички видове и местообитания. В направените изменения и допълнения в точка А.П и А.Ш от това становище са посочени цели отговарящи на тези изисквания. Правните основания и научната информация за това са дадени по долу:

Не са изпълнени изискванията на чл. 4.4 на Директивата, който изисква: *„като установява приоритетите според важността на тези територии за опазване или възстановяване в благоприятно консервационно състояние на тип естествено местообитание от приложение I или на вид от приложение II и за кохерентността на мрежата „Натура 2000“ и в светлината на застрашеността на тези територии от увреждане или унищожаване“*. Следователно приоритизацията се основава на основни вида критерии и оттам следва да се основава на разпоредбите на няколко свързани с чл. 4.4 други членове на директивата– а това изцяло липсва в представената за обсъждане заповед:

- Приоритизацията на целите при отчитане ролята им за пълнотата кохерентността на мрежата се основават на критериите на чл 4.1 и приложение III на Директивата и свързаните с тях препоръки на ЕК³ и ЕТЦ⁴. Директивата не допуска да не са посочени

³ Hab. 97/2 rev. 4 18/11/97

⁴ Criteria for assessing sufficiency of sites designation for habitats listed in annex I and species listed in annex II of the Habitats Directive.

детайлни цели за всеки вид и местообитание представени в защитената зона – единствено изключение на прилагане само на общите изисквания за Благоприятно природозащитно състояние са случаите на липса на научна информация за определяне на тези цели.

Включени са следните критерии и са посочени към тях хабитатите и видовете с приоритизирани цели по този критерий в точка 4.П (накратко) :

- Критерий „приоритетност” – приоритизират се целите за всички приоритетни местообитания и видове с оценка А или В за глобална оценка в стандартния формуляр – 4070, 6210, 6230, 9180, 91E0, 9530, *Canis lupus*, *Ursus arctos*, *Austropotamobius torrentium*, *Rosalia alpina*, *Callimorpha quadripunctaria*;
  - Критерий „уникалност” – роля на зоната за опазване на единствен локалитет на местообитания или вид за биогеографския регион или по тясно и локално за географски район (детайлните фитогеографски и зоогеографски райони са добра основа за този критерий) - *Spermophilus citellus*, *Cottus gobio*;
  - Критерий „високо качество” (леко разширен спрямо критериите на Ек за да се намали ролята на случаите на грешка в стандартните формуляри) – видове и местообитания с относителна популация или площ „А” или „В” и едновременно оценка „А” или „В” в глобална оценка - 91BA, 9270, 9410, 95A0, *Lycaena dispar*, *Cottus gobio*, *Euphydryas aurinia*, *Callimorpha quadripunctaria*, *Polyommatus eroides*, *Cordulegaster heros*;
  - Критерий „миграционен път/биокоридор” (включително „стъпкови биокоридори”) – *Ursus arctos*, *Canis lupus*
  - Защитен критерий „географска кохерентност” ако дадено местообитание или вид вече не е приоритизиран - граница на разпространение и/или изолирани находища извън цялостното разпространение и/или 1 до 5 от най-представителните находища в даден регион – не е приложен в този случай, с изключение на *Lutra lutra* (представително находище).
- Приоритизация на целите във връзка с чл. 6.2, 6.3, 6.4 на Директивата и допълнително приоритизиране на целите едновременно свързани свързани с:
    - характеристики на защитената зона безусловно необходими за опазване или възстановяване на благоприятното природозащитно състояние;
    - характеристики, които ако бъдат увредени не могат да бъдат компенсирани (чл. 6.4) или ефективно (пълно и бързо) възстановени (чл. 6.2 и 6.3).
  - Отразяване в целите на параметрите за Благоприятно природозащитно състояние, съгласно чл. 1 д) и и) на Директивата релевантни за защитената зона. Като основна научна

Сдружение за дива природа - БАЛКАНИ

Регистрирано с дело 5150/1992 в СГС.
Адресна седалището: бул. Драган Цанков No 8, 1164 София
Ел. поща: office@balkani.org
Дан. No1227043209, Булстат 831467860

референция е ползвано националното ръководство за определяне на Благоприятното природозащитно състояние⁵.

- Отразяване на необходимостта да се отрази природозащитното състояние съгласно чл. 4.4 и във връзка с 5-ти, 6-ти и 8-ми параграфи на преамбюла, чл. 2, 3.1 на Директивата. Съгласно тези изиксвания целите са стабилни и дългосрочни, а предвидените мерки са оперативни и насочени в рамките на определен период. По тази причина необходимостта от възстановяване на благоприятното природозащитното състояние е посочено към всички местообитания и видове в неблагоприятно състояние на опазване в съответната защитена зона - оценки за състояние В и С във формуляра.

Като заключение бихме искали да получим детайлни аргументи и коментари за всички неприети предложения. И също така да получим входящ номер на посочения адрес по ел. поща.

Дата: 28.02.2020 г.

С уважение,

Андрей Ковачев

Член на Управителния съвет (УС)

---

⁵ Зингстра, Х., Ковачев, А., Китнаес, К., Цонев, Р., Димова, Д., Цветков, П. (ред.) 2009. Ръководство за оценка на благоприятно природозащитно състояние за типове природни местообитания и видове по НАТУРА 2000 в България. Изд. Българска фондация Биоразнообразие. София